

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Bîtă Vlad xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 16.12.2020 – 14.02.2022;

Instanța de apel: 17.03.2022 – 12.10.2022;

Instanța de recurs: 07.12.2022 – 27.02.2023.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 14 februarie 2022, a fost încetat procesul penal în privința lui Bîtă Vlad, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta constituie o contravenție.

Bîtă Vlad a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional.

A fost încetat procesul contravențional în privința lui Bîtă Vlad, în baza art. 354 Cod contravențional, din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

A fost dispusă încasarea din contul lui Bîtă Vlad în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 320 (trei sute douăzeci) lei, pentru efectuarea raportului de expertiză.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Bîtă Vlad, *se învinuiește* în aceea că la data de 22 decembrie 2019, aproximativ ora 01:00, în or. Hîncești, str. Chișinăului, aflându-se în incinta clubului „Chikago-

Sound”, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, în prezența mai multor persoane, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat ultimului, mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019 echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Astfel, acțiunile inculpatului Bîță Vlad au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, *huliganismul, adică, acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei*.

2.1. Totodată, instanța de judecată a stabilit că în acțiunile lui Bîță Vlad lipsesc semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, *„huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei”*, astfel concluzionând că acțiunile inculpatului urmează a fi reîncadrate în baza art. 354 Cod contravențional, *„huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice”*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bîță Vlad să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale.

În motivarea apelului partea acuzării a invocat, că potrivit Hotărârii Curții Constituționale din 12 august 2021, cuvântul *„grosolan”*, a fost declarat neconstituțional, din care motiv acesta urmează a fi exclus din textul actului de învinuire.

De asemenea, partea acuzării a menționat că deși inculpatul Bîță Vlad, a pledat nevinovat, vina acestuia se demonstrează prin cumulul probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în cadrul ședinței de judecată.

Referitor la declarațiile date de martorul Ciubuc Ion, a indicat că acestea urmează a fi apreciate critic, deoarece au fost făcute cu scopul de apărare a inculpatului, precum și declarațiile martorilor Creciu Valeria și Chișcă Dan, deoarece acestea sunt contrare circumstanțelor cauzei și nu coroborează cu probele administrate la materialele dosarului.

Astfel, partea acuzării a precizat că prima instanță, recalificând acțiunile inculpatului în huliganism nu prea grav, nu a ținut cont că de fapt norma dată nu absoarbe cauzarea vătămarilor corporale stabilite la partea vătămată prin raportul de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019.

Mai mult, partea acuzării a evidențiat prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 15 mai 2017, potrivit cărora va fi considerată infracțiune de huliganism, prevăzută la art. 287 Cod penal și nu contravenție reglementată la art. 354, 357 sau 363 Cod contravențional, dacă făptuitorul nu se limitează doar la: acostarea jignitoare, în locuri publice, a persoanei fizice, tulburarea ordinii publice; tulburarea liniștii în timpul nopții, alte acțiuni similare; tragerea din armă de foc, în locuri publice, în locuri rezervate pentru tragere, dar cu încălcarea modului stabilit, însă mai recurge și la aplicarea violenței, la amenințarea, cu aplicarea violenței sau la opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice. În astfel de circumstanțe, fapta comisă depășește gradul de pericol social al unei contravenții, atingând gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Astfel, a indicat că potrivit probatoriului administrat, s-a stabilit cu certitudine că inculpatul a generat conflictul într-un local public, unde se aflau un număr impunător de persoane, perturbând ordinea publică, aplicând violența fizică asupra persoanei, în consecință fiind sistată activitatea localului.

În concluzie, partea acuzării a precizat că acțiunile inculpatului Bîță Vlad întrunesc elementele calificative ale infracțiunii de huliganism, prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

4. Avocatul Macar Alexandru în numele părții vătămate Ungureanu Ion, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bîță Vlad să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare.

În motivarea apelului a invocat, că deși inculpatul Bîță Vlad, nu și-a recunoscut vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate, vina acestuia se demonstrează prin cumulul probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în cadrul ședinței de judecată.

Astfel, a menționat că soluția primei instanțe privind achitarea inculpatului Bîță Vlad de învinuirea înaintată și recalificarea acțiunilor acestuia în contravenție, este una pripită.

5. Avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bîță Vlad să fie achitat.

În motivarea apelului partea apărării a invocat, că prima instanță urma să adopte o sentință de achitare în privința lui Bîță Vlad, de învinuirea înaintată în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, partea apărării a menționat că din analiza materialelor cauzei rezultă lipsa vinovăției inculpatului Bîță Vlad în săvârșirea infracțiunii de huliganism, prevăzută de art. 287 alin. (1) din Cod penal, fapt constatat și de către prima

instanță, care apreciind critic declarațiile părții vătămate și reținând declarațiile martorilor oculari Ciubuc Nicu, Chiril Ion, Chișcă Dan și Crăciun Valeria, a stabilit că în acțiunile lui Bîță Vlad lipsesc semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei.

Mai mult, a precizat că partea acuzării nu a probat faptul că de către Bîță Vlad a fost aplicată violența asupra lui Ungureanu Ion, după cum este expus în ordonanța de învinuire din 08 octombrie 2020.

De asemenea, partea apărării a susținut că prima instanță, deși a constatat lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, a încadrat acțiunile inculpatului în baza legii contravenționale, fără a face analiza probatoriului și fără a exclude dubiile existente.

Or, atât în susținerea învinuirii înaintate inculpatului de către procuror, precum și în susținerea încadrării faptei în baza legii contravenționale, nu a fost prezentată nici o probă care să confirme direct sau indirect vina lui Bîță Vlad în săvârșirea infracțiunii sau contravenției incriminate.

În opinia părții apărării, concluziile primei instanțe contravin prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel instanța de judecată a ignorat art. 6 CEDO.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022, a fost respins apelul declarat de avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, admise apelurile declarate de partea acuzării și de avocatul Macar Alexandru în numele părții vătămate Ungureanu Ion, casată parțial sentința primei instanțe, în partea încetării procesului penal, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bîță Vlad a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 650 (șase sute cincizeci) unități contravenționale.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

6.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că prima instanță greșit a încadrat acțiunile inculpatului Bîță Vlad, în baza art. 354 Cod contravențional, astfel eronat aplicând prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Prin urmare, instanța de apel a reținut prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 12 august 2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287 alin. (1) din Codul penal, potrivit căreia a fost declarat neconstituțional cuvântul „grosolan” și textul „cinism” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002.

Instanța de apel a menționat că ținând cont de prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate,

verificându-le minuțios, urmează să facă o apreciere proprie acestora, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblu confirmă vinovăția inculpatului Bîță Vlad în săvârșirea infracțiunii incriminate, iar acțiunile acestuia urmând a fi încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că: „*Bîță Vlad, la data de 22 decembrie 2019, aproximativ ora 01:00, în or. Hîncești, str. Chișinăului, aflându-se în incinta clubului „Chikago-Sound”, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, încălcând ordinea publică, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, în prezența mai multor persoane, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat ultimului, mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019, echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată*”.

Astfel, instanța de apel a indicat că inculpatul Bîță Vlad, prin acțiunile sale intenționate, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal, și anume infracțiunea de huliganism, adică, *acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei*.

Examinând probatorul administrat, instanța de apel a conchis că vina inculpatului Bîță Vlad a fost demonstrată pe deplin prin următoarele probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, și anume: *declarațiile părții vătămate Ungureanu Ion (f.d.162-163); declarațiile martorului Fulga Ion (f.d.161); declarațiile martorului Ungureanu Vladimir; declarațiile martorului Marin Tatiana (f.d.159); declarațiile martorului Dubceac Mihai (f.d.158); declarațiile martorului Ciolacu Valeriu (f.d.152); declarațiile martorului Ciubuc Nicu (f.d.156); declarațiile martorului Chiril Ion (f.d.155); informația telefonică 903 parvenită de la Unitatea Primirii Urgență al Spitalului Hîncești (f.d.15); procesul-verbal privind consemnarea celor constatate din data de 14 ianuarie 2020 (f.d.14); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 23 decembrie 2019 a localului „Chikago-Sound” din or. Hîncești, str. Chișinăului 9 (f.d.16); raportul de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019/raportul de expertiză judiciară nr. 202022D0041 din 12 martie 2020, efectuat în privința părții vătămate Ungureanu Ion, prin care s-a constatat vătămare corporală neînsemnată (f.d.39, 40); ordonanța de ridicare, procesul-verbal de ridicare, procesul-verbal de examinare a obiectului, ordonanța de recunoaștere și anexare în calitate de corp delict a unui CD-R (f.d.60-64).*

De asemenea, instanța de apel a precizat că în cadrul examinării cauzei, în ședința de judecată în prima instanță, în combaterea poziției acuzării, partea apărării a prezentat următoarele probe: declarațiile martorului apărării Crăciun Valeria (f.d.153-154) și declarațiile martorului apărării Chișcă Dan (f.d.151-152).

Așadar, apreciind probele menționate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând concomitent argumentele din rechizitoriu în raport cu probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a conchis că învinuirea înaintată inculpatului Bîță Vlad a fost demonstrată, iar acțiunile acestuia întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că în speță, caracterul public al acțiunilor inculpatului Bîță Vlad, rezultă cert atât din locul propriu-zis al desfășurării conflictului – incinta clubului „Chikago-Sound”, din or. Hîncești, str. Chișinăului, precum și în prezența mai multor persoane, astfel acțiunile violente fiind săvârșite într-o ipoteză cu implicații publice.

Sub aspectul consumării semnelor calificative ale infracțiunii de huliganism, instanța de apel a precizat că prin fapta infracțională săvârșită de inculpat, a fost adusă atingere atât relațiilor sociale cu privire la ordinea publică, precum și relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea persoanei, or, anume inculpatul Bîță Vlad, conștientizând că se află în loc public și anume „în incinta clubului „Chikago-Sound”, din or. Hîncești, str. Chișinăului”, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat ultimului, mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019, echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Totodată, referitor la fapta infracțională ce constituie unul din elementele obligatorii a laturii obiective, instanța de apel a reținut următoarele circumstanțe de fapt, și anume că: *„Bîță Vlad aflându-se în incinta clubului „Chikago-Sound”, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, încălcând ordinea publică, manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, în prezența mai multor persoane, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat ultimului, mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019, echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată”,* astfel inculpatul a săvârșit o faptă în public, îndreptată împotriva ordinii publice, care se concretizează în acostarea jignitoare a persoanelor, în acțiuni de ceartă, acțiuni similare ce încalcă normele etice, tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor, aplicarea violenței asupra persoanei.

Or, Bîță Vlad, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat acestuia mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019 echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca

vătămare corporală neînsemnată, respectiv între fapta infracțională și urmarea prejudiciabilă, există o legătură cauzală directă.

Cu referire la latura subiectivă, instanța de apel a stabilit că Bîță Vlad a acționat cu vinovăție sub formă de intenție directă, având la bază motive huliganice, or, inculpatul își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările lor prejudiciabile și a dorit în mod conștient survenirea acestor urmări (ori reiterând gradul de leziuni corporale stabilite asupra părții vătămate precum și localizarea acestora, se desprinde inevitabil factorul volitiv de săvârșire a fapte infracționale).

În ceea ce privește subiectul infracțiunii de huliganism, instanța de apel a reținut că este persoana fizică responsabilă, care la momentul săvârșirii faptei a împlinit vârsta de 16 ani, astfel că la caz, inculpatul Bîță Vlad întrunește calitatea de subiect al infracțiunii de huliganism, ultimul fiind responsabil și având vârsta subiectului infracțiunii.

Prin urmare, instanța de apel a constatat în acțiunile inculpatului Bîță Vlad totalitatea elementelor calificative ale infracțiunii de huliganism, or, inculpatul fiind în loc public, prin acțiunile sale, din intenții huliganice a încălcat ordinea publică, acționând cu obrăznicie deosebită care exprimă o vădită lipsă de respect față de societate manifestată prin acțiunile intenționate ale inculpatului ce atentează la regulile sociale și morale de conviețuire.

Instanța de apel a reținut că vinovăția lui Bîță Vlad se confirmă prin declarațiile părții vătămate Ungureanu Ion, iar în contextul declarațiilor părții vătămate instanța de apel a apreciat ca fiind veridice, credibile, și care au fost susținute și confirmate prin alte probe, cercetate în cadrul ședinței de judecată, și anume declarațiile martorului acuzării Fulga Ion, declarațiile martorului Ungureanu Vladimir, declarațiile martorului Dubceac Mihai și declarațiile martorului Ciolacu Valeriu.

Mai mult, instanța de apel a precizat că declarațiile părții vătămate, precum și ale martorilor acuzării sunt confirmate prin alte mijloace de probă anexate la materialele cauzei și cercetate în cadrul ședinței de judecată, și anume prin raportul de expertiză judiciară nr. 202022D0041 din 12 martie 2020 prin care se atestă vătămarile corporale și gravitatea acestora potrivit cărora pe corpul cet. Ungureanu Ion au fost depistate echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

De asemenea, instanța de apel a menționat că de fapt, concluziile raportului de expertiză judiciară nr. 202022D0041 din 12 martie 2020 nu au fost contestate de părți, astfel apreciindu-le ca fiind veridice, or, nu au fost prezentate probe care ar combate concluziile raportului de expertiză judiciară menționat supra.

Subsecvent, instanța de apel a indicat că partea vătămată și martorii menționați supra au dat declarații sub jurământ, fiind avertizați de răspunderea

penală ce o poartă pentru darea de declarații false. Mai mult, declarațiile acestora au fost consecvente atât în cursul urmăririi penale, precum și în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatului Bîță Vlad, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria celor mai puțin grave, de motivul acesteia, de personalitatea inculpatului, care potrivit caracteristicii eliberate de Primăria mun. Hîncești, se caracterizează negativ, menționându-se că acesta anterior a fost tras la răspundere penală și administrativă (f.d. 50), nu are antecedente penale (F-246, f.d.52), iar conform informației din cazierul contravențional, se atestă că Bîță Vlad pe parcursul anilor 2018-2019, a fost tras la răspundere contravențională de cinci ori. Potrivit materialelor cauzei, ultimul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru (f.d.58-59), iar în conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal, nu au fost stabilite careva circumstanțe atenuante sau agravante, în privința inculpatului Bîță Vlad.

Totodată, instanța de apel a reținut și faptul că sancțiunea art. 287 alin. (1) Cod penal, prevede în calitate de pedeapsă amendă în mărime de la 550 la 1050 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani.

În acest sens, instanța de apel a conchis că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune, din care motiv i-a stabilit inculpatului Bîță Vlad, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 650 unități convenționale.

Cu referire la cheltuielile judiciare, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată soluția primei instanțe prin care a dispus încasarea din contul inculpatului, cheltuielile suportate pentru efectuarea raportului de expertiză, conform art. 229 Cod de procedură penală.

7. Avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 11), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, partea apărării invocă faptul că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele calificative ale infracțiunii de huliganism, și anume că lipsește latura subiectivă, or, la caz nu s-a constatat intenția inculpatului de a încălca ordinea publică, care constituie elementul material principal în cazul calificării infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, partea apărării susține că instanța de apel nu a luat în considerație faptul că învinuirea înaintată inculpatului, nu conține acțiuni concrete

ale inculpatuluicu privire la încălcarea ordinii publice, or, mențiunea că „Bîță Vlad din intenții huliganice, încălcând ordinea publică și manifestând o lipsă vădită de respect față de societate”, precum și „l-a numit cu cuvinte necenzurate și lovit pe Ungureanu Ion”, nu demonstrează că intenția inculpatului a fost îndreptată spre încălcarea ordinii publice.

De asemenea, precizează că instanța de apel a operat cu o sintagmă legislativă care nu se mai conține în legea penală din 24 mai 2009, dată când a intrat în vigoare Legea nr. 277/2008, prin care din dispoziția alin. (1) art. 287 Cod penal, a fost exclusă expresia „lipsa vădită de respect față de societate”, însă contrar celor menționate, totuși instanța de apel a reținut acest element din învinuire.

La fel, partea apărării menționează că instanța de apel urma să stabilească că intenția inculpatului nu a fost de a încălca ordinea publică, dar pentru a clarifica situația conflictuală care a fost inițiată anterior și de la care a început și conflictul din data de 22 decembrie 2019. Respectiv conflictul apărut între inculpatul Bîță Vlad și partea vătămată Ungureanu Ion, a rezultat din relațiile ostile pe care le aveau anterior datei de 22 decembrie 2019, fapt confirmat și de către martorii audiați la caz.

În opinia părții apărării, deși instanța de apel urma să supună unei noi aprecieri probele administrate, fapt ignorat de către instanță, greșit a concluzionat că probele acuzării dovedesc vinovăția inculpatului Bîță Vlad în săvârșirea infracțiunii de huliganism.

Mai mult, partea apărării precizează că în speță, există și un temei de înlăturare a răspunderii penale, care însă nu a fost identificat și aplicat de către instanța de apel.

8. Procurorul a depus referință la recursul declarat de partea apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta este bazată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 11) și 12)

Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 11) există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, și 12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Verificând materialele cauzei prin prisma argumentelor formulate de recurent, Colegiul penal lărgit reține, că potrivit rechizitoriului întocmit în privința lui Bîță Vlad, din conținutul căruia lipsește încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, a fost descrisă următoarea situație de fapt:

*„Bîță Vlad, la data de 22 decembrie 2019, aproximativ ora 01:00, în or. Hîncești, str. Chișinăului, aflându-se în incinta clubului „Chikago-Sound”, fiind în stare de ebrietate, din intenții huliganice, încălcând **grosolan** ordinea publică, manifestând **o vădită lipsă de respect față de societate**, în prezența mai multor persoane, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Ungureanu Ion, după care i-a aplicat ultimului, mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea feței, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201922P0637 din 23 decembrie 2019 echimoze în jur la ochiul stâng, buza superioară a gurii cu excoriație, care au fost cauzate cu acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată”.*

Încadrarea juridică a faptei în rechizitoriu prezintă importanță deosebită, deoarece rolul lor este acela de a determina în final încadrarea juridică a faptei imputabilă inculpatului, atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul penal face trimitere la dispozițiile art. 6 § 3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei deferite judecății.

Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecății în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

În sensul art. 296 Cod de procedură penală, rechizitoriul este actul de sesizare al instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea

învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „încadrarea juridică” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Articolul 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat cu privire la încadrarea juridică a faptelor, dar și cu privire la cauza acuzației, adică privitor la expunerea detaliată a faptelor materiale pentru care este acuzat și pe care se bazează acuzația (*cauza Pelissier și Sassi contra Franței nr. 2544/94 pct. 52-54, CEDO 1999-II*). Sfera de aplicare a acestei dispoziții trebuie apreciată, în special, în lumina celui mai general drept la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

În materia penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane constituie o condiție esențială a echității procedurii. Dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat în lumina dreptului inculpatului de a-și pregăti o apărare eficientă pentru a răspunde coerent, prompt și adecvat acuzației înaintate.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia că procesul penal în privința lui Bîță Vlad, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, urmează a fi încetat din motiv că fapta constituie o contravenție, inculpatul fiind recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional în baza art. 354 Cod contravențional, din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată, că din dispozitivul sentinței nu este clară soluția primei instanțe adoptată în raport cu motivarea expusă în partea descriptivă, în contextul în care din dispozitivul sentinței primei instanțe, rezultă că procesul penal în privința lui Bîță Vlad, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, a fost încetat din motiv că fapta constituie o contravenție, iar în descriptivul sentinței, instanța reține că „Bîță Vlad, se

învinuiește în faptul că”, ceea ce este specific pentru adoptarea unei sentințe de achitare.

De asemenea, Colegiul penal lărgit reține că din conținutul sentinței se atestă faptul că prima instanță a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional – *Huliganismul nu prea grav*, însă aceasta nu a constatat și nu a descris cu suficientă claritate fapta de care se învinuiește inculpatul Bîță Vlad.

Astfel, deși instanța pretinde că descrie învinuirea în baza art. 354 Cod contravențional, ca fiind dovedită în sarcina lui Bîță Vlad, totuși în conținutul sentinței expune fapta care a fost incriminată inculpatului prin rechizitoriu, reținând aceleași elemente calificative care au fost excluse și declarate neconstituționale – „**grosolan**” și „**o vădită lipsă de respect față de societate**”.

Prin urmare, constatând vinovăția lui Bîță Vlad de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional, prima instanță a omis să descrie fapta considerată ca fiind dovedită în privința acestuia.

La fel, Colegiul penal lărgit atestă și faptul că constatările primei instanțe expuse în sentință, poartă un caracter contradictoriu, or, deși pe de o parte prima instanță reține că acțiunile lui Bîță Vlad, nu întrunesc elementele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 287 Cod penal, acest temei servind pentru a recalifica fapta inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional, pe de altă parte prima instanță conchide că „..... verificând relevanța și veridicitatea probelor, instanța consideră că acestea demonstrează incontestabil vinovăția lui Bîță Vlad de comiterea faptei incriminate, lipsind careva dubii ce ar putea pune la îndoială temeinicia învinuirii înaintate”.

Totodată, deși din conținutul rechizitoriului rezultă că acțiunile inculpatului Bîță Vlad nu au fost încadrate juridic de către organul de urmărire penală, conform semnelor componente infracțiunii prevăzute de norma penală, totuși sub acest aspect prima instanță a expus o concluzie depășită și contrară celor conținute în actul de sesizare a instanței de judecată, potrivit căreia „..... conform ordonanței privind punerea sub învinuire (f.d.81), dar și potrivit rechizitoriului, acțiunile inculpatului Bîță Vlad au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal”, „..... în contextul art. 6 CEDO, inculpatului i-a fost adus la cunoștință atât natura, cauza și probele pe care se fundamentează acuzația, cât și calificarea juridică care a fost dată faptelor săvârșite de acesta”.

Conform practicii judiciare constante, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se: locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Dacă infracțiunea a fost săvârșită de două sau mai multe persoane prin înțelegere prealabilă sau de un grup organizat, e necesar să fie expuse acțiunile concrete săvârșite de către fiecare inculpat.

Având în vedere dezideratele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că prima instanță nu a respectat aceste prescripții la judecarea cauzei în fond, deși sunt obligatorii.

Mai mult, instanța de recurs evidențiază și asupra faptului că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în prima instanță din 01 iunie 2021 (f.d.138-139, vol.I), se atestă că a fost pusă în discuție plângerea depusă de avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului Bîță Vlad, împotriva actelor procurorului, și anume ordonanței de punere sub învinuire din 08 octombrie 2020, care prin încheierea judecătorului Judecătoriei Hîncești (sediul Central), desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție din 21 decembrie 2020 (f.d.13-14, vol.II), a fost transmisă spre examinare instanței de judecată care judecă cauza penală conform competenței.

Respectiv, în cadrul ședinței de judecată (f.d.139, vol.I), avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, a pledat pentru examinarea respectivei plângeri o dată cu fondul cauzei, la care instanța de judecată prin încheiere protocolară, a dispus anexarea plângerii la materialele cauzei penale, urmând ca asupra acesteia să se expună o dată cu fondul cauzei.

Însă, sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că prima instanță a omis să se expună asupra plângerii depusă de avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului Bîță Vlad, împotriva actelor procurorului – ordonanței de punere sub învinuire din 08 octombrie 2020, și contrar prevederilor art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală, potrivit cărora *„toate cererile, plângerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza”*, a lăsat-o fără examinare.

La rândul său, instanța de apel, deși a casat parțial sentința, în partea încetării procesului penal, pronunțând o nouă soluție cu privire la condamnarea inculpatului Bîță Vlad în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, a repetat aceleași erori comise de către prima instanță la constatarea faptei, descriind fapta ca fiind dovedită în privința inculpatului Bîță Vlad, așa cum a fost expusă în rechizitoriu, fără a ține cont că sintagma *„o vădită lipsă de respect față de societate”*, a fost exclusă din norma penală prevăzută la art. 287 Cod penal.

Un alt aspect esențial și obligatoriu care instanța de apel l-a neglijat la judecarea apelurilor, reprezintă respectarea prevederilor art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. *Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze*

concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În sensul dat, Colegiul penal lărgit stabilește că în descriptivul deciziei la formarea convingerii privind vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 Cod penal, deși instanța de apel a menționat că urmează să facă o apreciere proprie probatoriului administrat la materialele cauzei penale, însă din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 12 octombrie 2022 (f.d.231-234, vol.I), rezultă că probatoriul nu a fost cercetat de către instanța de apel.

În concluzie, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei nu a desfășurat analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea acesteia, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții, inclusiv prin aprecierea în parte a fiecărei probe așa cum stipulează prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Având în vedere dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel.

Totodată, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, precum și a constatării clare a faptei comise și întrunirea elementelor infracțiunii de care inculpatul a fost recunoscut vinovat, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să expună aprecierea clară a acestora fără contradicții ce pot crea neclarități la analizarea unui observator obiectiv, or, odată ce instanța apreciază că unele probe demonstrează vinovăția inculpatului, este inadmisibilă concluzia ulterioară că aceeași probă este apreciată critic.

Mai mult, la judecarea cauzei, instanța de apel la fel nu s-a expus asupra plângerii depusă de avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului Bîță Vlad, împotriva actelor procurorului – ordonanței de punere sub învinuire din 08 octombrie 2020, care urma a fi soluționată o dată cu fondul cauzei. Or, conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de recurent, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate, să dea apreciere cuvenită fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului precum și calificării faptei și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Tonu Alexandru în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui **Bîta Vlad xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată semnată la **28 februarie 2022** și pronunțată la **31 martie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor